

Lehdistötiedote

Luxemburg, 5. joulukuuta 2019

Tarkastajat viljelijöiden tulojen vakauttamiseen tähtäävistä EU:n toimenpiteistä: välineiden käyttö vähäistä ja korvauksia maksettu liikaa

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudessa kertomuksessa todetaan, että EU:n välineet, joiden tarkoituksena on auttaa viljelijöitä varmistamaan tulonsa hintojen laskun ja tuotannollisten menetysten varalta, ovat saavuttaneet tavoitteensa vain osittain ja että välineiden hyödyntäminen on yhä vähäistä ja epätasaista. Tarkastajat katsovat, että joitakin poikkeustoimenpiteitä ei myöskään ole kohdennettu kunnolla, mikä voi johtaa suhteettoman suuriin korvauksiin.

EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan (YMP) sisältyy joukko toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on taata viljelijöille vakaa ja riittävä tulotaso. EU:n 28 jäsenvaltiossa toimiville 64 miljoonalle viljelijälle maksetaan vuosittain 41 miljardia euroa suorita tukia. Näiden suorien tukien ohella YMP:hen sisältyy erityisiä välineitä, joiden tarkoituksena on maatalousalan riskien ja kriisien ennaltaehkäisy ja hallinta. Maataloustulojen vakauttamiseen voidaan käyttää esimerkiksi vakuutuksia ja keskinäisiä rahastoja. Käytössä on myös poikkeustoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on markkinoiden yleinen vakauttaminen vakavien häiriöiden aikana. Toimenpiteitä käytettiin esimerkiksi vuonna 2014, kun Venäjä päätti kieltää tiettyjen maataloustuotteiden tuonnin EU:sta.

Tarkastajat tutkivat erityisesti, oliko näitä välineitä toteutettu tehokkaasti ja tuottivatko ne tuloksia. Tarkastajat keskittyivät arvioimaan etenkin EU:n vakuutustukea ja poikkeustoimenpiteitä, joita hedelmä- ja vihannesaralla käynnistettiin Venäjän vuonna 2014 käyttöön ottamien pakotteiden seurauksena.

Tarkastajat tuovat esiin, että YMP:hen sisältyy useita erilaisia tulojen turvaamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Suorilla tuilla on tässä merkittävä asema. Suorien tukien osuus maataloustulosta on keskimäärin neljännes, ja niiden avulla viljelijät pystyvät toimimaan paremmin hintojen tai tuotannon laskiessa, joten tarve vakuutusten ottamiseen vähenee. Samanaikaisesti YMP:n

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

yhteydessä edistetään enenevässä määrin ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä esimerkiksi kannustamalla viljelijöitä ottamaan käyttöön hyviä maatalous- ja ympäristökäytäntöjä. Tarkastajat havaitsivat kuitenkin, että tällä on ollut vain vähäinen vaikutus viljelijöiden toimintatapoihin, sillä vakuutetuilla viljelijöillä voi olla vähemmän kannustimia soveltaa kestävää liiketoimintastrategiaa tai sopeutua ilmastonmuutokseen.

EU on budjetoinut 2,6 miljardia euroa viljelijöiden tukemiseen, jotta nämä voivat ottaa vakuutuksen hintojen epävakauden ja tuotannollisten menetysten varalta. Tarkastajat toteavat, että suurimmalla osalla budjetoiduista varoista on ollut vain vähäinen vaikutus. Varat tavoittavat erittäin pienen osan viljelijöistä, sillä alle kymmenen prosenttia vakuutuksia ottavista viljelijöistä rahoittaa ne EU:n tuella. Suurin osa viljelijöistä ei edes harkitse riskien lieventämistä, sillä he odottavat saavansa kriisitilanteessa joka tapauksessa huomattavan suurta julkista tukea. EU:n vakuutustukea ei myöskään kanavoida sitä tosiasiallisesti tarvitseville. Niissä kahdessa jäsenvaltiossa, jotka hyödyntävät eniten EU:n vakuutustukea (Italia ja Ranska), tarkastajat havaitsivat tuen keskittyneen viinialalle. Vakuutettu pääoma viinialalla voi olla jopa 115 000 euroa/ha, joten useat edunsaajat olisivat vakuuttaneet tuotantonsa jopa ilman EU:n tukia, kun otetaan huomioon edunsaajien rahoitusvalmius ja riskiprofiili.

“Tällä hetkellä on vain vähän evidenssiä viljelijöiden tulojen vakauttamiseen suunnatun EU:n tuen avulla saavutetusta lisäarvosta”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Samo Jereb. “Toimenpiteet olisi kohdennettava paremmin, jotta niitä voivat käyttää tukea eniten tarvitsevat viljelijät. Toimenpiteitä olisi käytettävä tavalla, joka ei ole ristiriidassa enemmän ennaltaehkäisyyn ja kestävyteen perustuvan EU:n maatalouden kehittämisen kanssa.”

Hedelmä- ja vihannesalalle suunnattiin vuosina 2014–2018 kaikkiaan 513 miljoonaa euroa Venäjän tuontikiellon seurauksena, mutta EU ei asettanut objektiivisia parametreja, joiden perusteella varojen käyttöä olisi harkittu. Esimerkkinä voidaan mainita, että tuesta 61 prosenttia meni omenantuottajille (pääasiassa Puolaan), vaikka omenoiden vienti pysyi suunnilleen vakaana tai jopa kasvoi. Poikkeustoimenpiteitä on sovellettu myös muihin hedelmiin (kuten persikoihin ja nektariineihin). Näin on pyritty kohdentamaan toimia rakenteelliseen ylituotantoon EU:ssa eikä niinkään puuttumaan yksittäisiin markkinahäiriöihin. Lopuksi tarkastajat panevat merkille, että EU:n tuki tuotteiden poistamiseksi markkinoilta vapaaseen jakeluun on aiheuttanut suuria kustannuksia. Ilmaisjakelua varten maksettu tuki on joissakin tapauksissa ylittänyt markkinahinnat huomattavasti ja siten mahdollistanut liian suuret korvaukset. Tarkastajat havaitsivat lisäksi, että useimmat markkinoilta vapaaseen jakeluun poistetut tuotteet ovat lopulta palanneet markkinoille eri muodossa (esimerkiksi mehuna Kreikassa ja Espanjassa), ja vain murto-osa on päätynyt niitä tarvitseville ihmisille.

Tarkastajat ottavat huomioon tulevaa YMP:tä koskevat viimeaikaiset lainsäädäntöehdotukset, joiden tavoitteena on lisätä riskienhallinnan painottamista, ja suosittelevat, että Euroopan komissio

- kannustaa viljelijöitä valmistautumaan kriiseihin paremmin
- suunnittelee vakuutustukensa paremmin ja parantaa tuen seuranta
- selkeyttää poikkeustoimenpiteiden käynnistämisen ja lopettamisen ehtoja
- mukauttaa markkinoilta poistotoimiin liittyviä korvauksia.

Toimittajille tiedoksi

Erityiskertomus nro 23/2019 “Viljelijöiden tulojen vakauttaminen: välinevalikoima on kattava, mutta välineiden vähäiseen käyttöön ja liiallisiin korvauksiin on puututtava” on saatavilla tilintarkastustuomioistuimen sivustolla (eca.europa.eu) 23:lla EU:n kielellä.

Marraskuussa 2018 tilintarkastustuomioistuin julkaisi [lausunnon komission ehdotuksista asetuksiksi, jotka liittyvät vuoden 2020 jälkeisen ajan yhteiseen maatalouspolitiikkaan](#) .

Tilintarkastustuomioistuin aikoo vuoden 2020 loppuun mennessä julkaista myös erityiskertomuksen poikkeustoimenpiteistä, joihin EU ryhtyi maitoalan markkinahäiriöiden torjumiseksi vuosina 2014–2017. Alalle suunnattiin noin 740 miljoonaa euroa. Varojen tarkoituksena oli korvata viljelijöille osittain Venäjän federaation asettamat pakotteet. Aihetta koskeva [tarkastuksen ennakkoesittely](#) julkaistiin lokakuussa 2019.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille, elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetyistä suosituksista pannaan täytäntöön.

Kertomusta koskevat tiedustelut

Vincent Bourgeois – sähköposti: vincent.bourgeois@eca.europa.eu
puhelin: (+352) 4398 47502 / matkapuhelin: (+352) 691 551 502